

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevarerministeriet

”Det talte ord gælder”

Opdræt af fisk i akvakultur er i kraftig vækst på verdensplan og udgør i dag halvdelen af den fisk, verdens befolkning spiser.

Vi har i Danmark en mangeårig og stærk position indenfor produktion af fødevarer af høj kvalitet, og vi har en lang tradition for akvakulturproduktion i ferskvandsdambrug og i havbrug.

I forlængelse af Fødevarer- og landbrugspakken, indgik regeringspartierne og Dansk Folkeparti i 2016 aftalen ”Dansk akvakultur i vækst” for derved at fremme denne produktion af sunde fødevarer af høj kvalitet.

I Dansk akvakultur opdrættes der først og fremmest regnbueørreder til konsum. Det er et relativt lille erhverv på et stort marked, men dygtige danske akvakulturvirksomheder arbejder til stadighed på at finde nye nicher på det globale marked.

Miljø- og
Fødevarerministeriet

TALEPAPIR

Et vigtig led i processen at udvikle nye markeder består i at opdrætte nye arter og at udvikle nye opdrætsformer og -teknologier.

Ligesom al anden fødevarerproduktion vil akvakultur - uanset opdrætsform - have en vis påvirkning på det omgivende miljø.

Men produktionen skal naturligvis foregå under hensyntagen til miljøet, og dette sikres blandt andet ved, at de lovgivningsmæssige rammer omkring produktionen skal være i orden.

Med disse indledende ord vil jeg nu besvare det stillede spørgsmål.

Samrådsspørgsmål X

Jeg er blevet bedt om at svare på, hvordan jeg agter at følge op på oplysninger om, at Hjarnø havbrug tilsyneladende har opdrættet søvlaks uden de rette tilladelser, og at søvlaks fra havbruget er endt i naturen.

Det kan bekræftes, at der er blevet opdrættet søvlaks i Hjarnø havbrug ved Horsens Fjord i 2016 og igen i 2017. Dette har jeg meddelt i et svar til Folketinget.

Jeg har i den forbindelse også videregivet oplysninger om, at der i 2016 forekom et udslip af ca. 200 fisk i forbindelse med et uheld med håndteringen af fiskene.

Spørgsmålene fra Folketinget besvarede jeg i første omgang foreløbigt. Dette skyldtes, at jeg gerne ville have undersøgt forholdene ekstra grundigt forud for besvarelsen, fordi der i forberedelsen til besvarelsen dukkede oplysninger op, som krævede en nøjere granskning fra flere ansvarlige styrelser.

Det er naturligt at antage, at de søvlaks, sportsfiskere har fanget i området omkring Horsens Fjord, stammer fra udslippet på Hjarnø Havbrug, idet søvlaks ikke er en hjemmehørende art i Europa. Arten stammer derimod - ligesom regnbueørreden - fra Stillehavsregionen, og finder ikke vej til danske farvande ad naturens vej.

Udslip af fisk fra akvakultur skal forsøges undgået, og akvakulturvirksomheder har pligt til at sikre, at anlæggene indrettes og drives på en sådan måde, at udslip af fisk så vidt muligt undgås.

Jeg vil gerne her benytte lejligheden til at rose blandt andet sportsfiskerne for at have været opmærksomme på de undslupne fisk og for at have underrettet myndighederne og bidraget til at klarlægge sagen.

Inden jeg svarer på, hvorvidt der har manglet tilladelser, og hvordan jeg agter at følge op på disse oplysninger, vil jeg først gøre rede for, hvilke tilladelser, der generelt kræves for at opdrætte fisk i havbrug, og hvilke særlige tilladelser der måtte kræves for at opdrætte en ikkehjemmehørende art, som søvlaks jo er.

Dette har jeg i øvrigt allerede redegjort for til Folketinget.

For at få lov til at etablere et havbrug, kræves der en placeringstilladelse.

Denne gives med hjemmel i Fiskeriloven og sikrer, at havbrugets placering ikke strider mod andre interesser og aktiviteter i området.

Det har hidtil været den tidligere Landbrugs- og Fiskeristyrelse, der udstedte placeringstilladelser, men denne opgave er nu ved at blive overført til Miljøstyrelsen.

Havbrugsdrift kræver ligeledes en tilladelse efter Miljøbeskyttelsesloven.

Denne tilladelse, som er det vi i dag kalder en miljøgodkendelse, sikrer blandt andet, at havbruget kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

For havbrug, der er beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten, er det den lokale kommune, der er godkendelsesmyndighed.

Havbrugsdrift kræver også en autorisation fra Fødevarestyrelsen.

Autorisationen skal sikre, at fiskeopdrættet tager hensyn til fødevarerisikkeheden og til menneskers og dyrs sundhed.

Og endelig kræver opdræt af søvlaks en tilladelse efter EU's Forordning om brug af fremmede og lokalt fraværende arter i akvakultur.

Ligesom det var tilfældet med placeringstilladelser for havbrug, har det hidtil været den tidligere Landbrugs- og Fiskeristyrelse, der administrerede EU-forordningen, og det er blevet besluttet, at administrationen af EU-forordningen i fremtiden varetages af Miljøstyrelsen.

For så vidt angår det specifikke havbrug, der spørges til, nemlig Hjarnø Havbrug, så har jeg fået oplyst, at havbruget har en gyldig tilladelse til havbrugsdrift efter miljøbeskyttelsesloven.

Det er den godkendende kommune, der fører tilsyn med, at havbrugets drift foregår på baggrund af de vilkår, der er beskrevet i tilladelsen.

I det tilfælde at en virksomheds drift måtte foregå i strid med tilladelsen, er det kommunen, der som tilsynsmyndighed har pligt til at håndhæve efter gældende regler. Jeg har bedt Miljøstyrelsen om at kontakte kommunen i forbindelse med kulegravning af sagen, sådan at vi får vendt alle hjørner og ryddet ordentlig op.

Hjarnø Havbrug har også en gyldig autorisation, og Fødevarestyrelsen fører tilsyn med at driften foregår indenfor rammer af denne autorisation.

Hjarnø havbrug har ligeledes i en årrække haft en placeringstilladelse. Når jeg siger ”har haft”, så skyldes det, at Miljøstyrelsen har gået havbrugets tilladelser igennem, og i den forbindelse er man blevet opmærksom på, at Hjarnø Havbrugs placeringstilladelse faktisk ikke er blevet behørigt fornyet siden 2004, hvor tilladelsen udløb.

Som jeg sagde for lidt siden, så har det indtil for nylig været den tidligere Landbrugs- og Fiskeristyrelse, der var den kompetente myndighed for placeringstilladelser.

Området er nu ved at blive overdraget til Miljøstyrelsen.

Der er i forbindelse med overdragelsen af ressortansvaret for placeringstilladelser til havbrug konstateret en del mangler i den hidtidige sagsbehandling.

Jeg er derfor glad for, at Miljøstyrelsen nu får bragt sagerne i orden snarest muligt.

Så er der EU's Forordning om brug af fremmede og lokalt fraværende arter i akvakultur. Hjarnø Havbrug har ikke søgt om, og har derfor heller ikke haft, en tilladelse til opdræt af søvlaks efter denne forordning.

Det er en åbenlys fejl. Havbruget havde ikke lov til at opdrætte søvlaks uden en sådan tilladelse.

Jeg kan konstatere, at der ikke fra Hjarnø Havbrug har været tilstrækkelig opmærksomhed på, at denne tilladelse var nødvendig.

Herudover kan Miljø- og Fødevareministeriet konstatere, at der ikke har været det fornødne

fokus på administrationen af forordningen om brug af fremmede arter i akvakultur. Det er naturligvis ikke tilfredsstillende.

Det forekommer især uhensigtsmæssigt, at Fødevarestyrelsen rent faktisk har været vidende om, at søvlaks er blevet importeret af en virksomhed, uden at Fødevarestyrelsen har vidst, hvorvidt virksomheden havde tilladelse til at opdrætte arten.

Dette er selvfølgelig ikke tilfredsstillende, og jeg har derfor taget initiativ til, at der rettes op på dette fremover.

Miljøstyrelsen har nu fået til ansvar at skabe en øget opmærksomhed om forordningen. Det skal sikres, at den efterleves af alle akvakulturvirksomheder.

Som led i dette arbejde skal Miljøstyrelsen sammen med Fødevarestyrelsen sørge for at etablere de nødvendige procedurer, sådan at viden om opdræt af fremmede arter deles blandt relevante myndigheder. Denne vidensdeling skal

ikke overlades til den enkelte akvakulturvirksomhed.

Det øgede fokus fra Miljø- og Fødevareministeriets side skal sikre, at der ikke holdes arter i akvakultur, som ikke kan tillades ud fra et natur- og miljøbeskyttende hensyn.

Derudover skal indførelse af fremmede akvakulturarter selvfølgelig forsat foregå efter de gældende veterinære retningslinjer.

Det skal med andre ord sikres, at virksomhederne har de fornødne tilladelser til at indføre og opdrætte en ikkehjemmehørende art indenfor de rammer, der er fastsat i lovgivningen.

Afslutningsvist kan det måske være gavnligt at vide, at i forhold til den konkrete art – søvlaks, så er der ikke kendskab til, at den skulle være invasiv i Danmark og heller ikke i vore nabolande. Det betyder, at der ikke vurderes at være fare for, at den kan udkonkurrere og true hjemmehørende arter.

Derudover har Fødevarestyrelsen oplysninger om, at de importerede æg til Hjarnø Havbrug var af typen ”all-females”. Med andre ord er der ikke grund til en bekymring for, at de undslupne søvlaks forplanter sig i det danske miljø.

Tak for ordet.

